KORRESPONDENT

ROLNICZY, PRZEMYSŁOWY

I HANDLOWY,

bezpłatnie przy Gazecie Warszawskiéj dołączany.

NA ROK

1856.

WARSZAWA,

W Drukarni Gazety Warszawskiéj.

Wolno drukować. — Warszawa dnia 20 Lutego (3 Marca) 1857 r.

Starszy Cenzor, Radca Honorowy, **T. Hertz.**

SPIS ARTYKUŁÓW
ZAMIESZCZONYCH
W KORRESPONDENCIE
ROLNICZYM, PRZEMYSŁOWYM I HANDLOWYM,
BEZPŁATNIE PRZY GAZECIE WARSZAWSKIÉJ DOŁĄCZANYM.
W ROKU 1856.

Korrespondencya i wiadomości roln. bież. stat. krajowe.
(Zebrane według Guberni i Powiatów).
Gubernia Warszawska.

Korrespondencya p. Juliusza Pstrokońskiego, 5go Lutego z *Warszawy*, w odpowiedzi pp. z Lubelskiego i Wieluńskiego, na przekąsy osobiste. Dowód że niekłamie czynom słowami na sprzedanym Głuchowie, przez co majątek podwojony został. P. Pstrokoński przenosi się w obce nieznane strony, 12.

Korrespodencya ze *Stanisławowskiego* 24 Czerwca p. Lelewela. O ubezpieczeniu się od burz gradobicia. Uragan 19 Czerwca w Stanisławowskiém porobił spustoszenia na lat 6 do niepowetowania. W latach ostatnich zniknęły owczarnie, teraz księgosusz wypróżnia obory. Wybijanie zapobiegające przyspiesza wyniszczenie bydła. Przez transporta drzewa wołmi do Warszawy kommunnikacya epidemii. Niepowinna być dozwolona, 52.

Korrespondencye z nad Bzury, z *Sochaczewskiego*, Isza w dzień Św. Kunegundy 3go Marca. Narzekania na brak materyału do pisania Korrespondentowi niesłuszne, gdzie rzucić okiem jest przedmiot. Ulga, pociecha w znoszeniu wspólném utrapień. Wiele kwestyj rzuconych nierozwiązanych. Tygodnik Róln. Przem. Krakowski podziś dzień najlepsze czasopismo gospod. Ziemianin Poznański, niezasilany pracami ziomków tamtejszych a jedyny ich organ. Klęską dla niego śmierć Wojciecha Lipskiego z Larkowa współredaktora. Ignacy Lipski z Ludom, najznakomitszy owczarz polski także niedawno umarł. Strata obydwóch wielka dla kraju. Cześć i wieczna pamięć takim mężom. O narzędziach rolniczych na wystawie paryzkiéj. Opis takowych zamiast w Korrespondencie, w Gazecie Warszawskiéj. Przedruk więc o płużycy mazowieckiéj, o żniwiarkach, młocarniach, o maszynie do międlenia lnu. P. Lilpop buduje żniwiarkę dla nas. Referat z okolic Sochaczewskich. Nic pocieszającego. Nieurodzaj klęską powszechną. Sprzedać nie ma co, a kupować wszystko nieledwie trzeba. Zboża poślednie. Zima niestatkuje. Za wiosną się dłuży, bo roboty dużo czeka. Wielu niepodoła. Sochaczewskie ceny zbożowe. W Płockiem tanisze, tam się też kupuje. Lud nie ma o czém żyć. Kartofli nie ma. Łatwy służący na ordynaryą. Fabryki cukrowe kończą rafinowanie. Buraków miały nadzwyczaj mało. Na r. b. więcéj mórg kontraktują. Zapomagają przez to w biedzie okolicę swoją. O mającéj się założyć fabrycе sztucznych nawozów w Warszawie na akcye pod protekcyą rządową i Banku. Nawozy mają być na wypłaty rozdawane, 22, 5 i 7.

II*ga* w wigilią 7*miu* Braci śpiących. (w Lipcu 10) Brak deszczów. p. Kuźniarskiego postrzeżenia sprawdzają się. Gniew o to. Bandochy samopas i sprowadzone się stawiły. Cena dni. Drożyzna ogromna. Sianozbiór dobry, tylko skąpy. Na potrawy nie ma nadziei. Nasienie koniczyny drogie. Żniwo rozpoczęte a żniwiarek nie widać. W ich miejsce Górale z Galicyi. Pośrednictwo p. Roechlitza przez Kantor Kaczanowskiego strasznie drogie. Próba żniwiarki p. Rolbieckiego i pługów w Wilanowie niedość wcześnie ogłoszona. O zdrowiu dobytku i cenie. Rogacizna ciągle niestatkuje. Owiec resztki pozostałe dobre, ale niemasz z nich przychowku. Wełna niekoniecznie na jarmarku Warszawskim płaciła.. O skóry owcze rozbijają się. Od drobiu mało jajek i ląg nieznaczny. Ludzie zdrowi przy głodzie cudownie. Poddani dworom zadłużeni uciekają ze służb i posad. Rekwizycye przez Wójtów niepomagają. Zobopólnie wypada między sobą rządzić się choćby prawem natury. Uprawa roli sucha, ciężka, ale dobrze wróżąca. Ceny zbóż w Sochaczewie. Zawód doznany siewu pszenicy na jednę skibę albo po przedplonach, każe zaniechać tego nadal, zwłaszcza gdy brak gnojów, 58.

III*cia* w dzień Śgo Marcina B. p — rg — Korrespondent objawieniem coraz większego życia pomiędzy gospodarzami. Powitanie nowych współpracowników i podzięka za współudział. Pan Adam Towiański wyjechał z krajowych najczynniéjszy. Kilka słów do kształcącego się za granicą. Czemu z Gostyńskiego nikt do Korrespondenta niepisuje? Excytacya p. K. C. Wiadomości miéjscowe. Fabryki cukru ożywiają i zapomagają okolicę. Buraków dosyć, lecz nietyle, co wyglądano. Za to nadzwyczaj cukrodajne. Cena ich. O zbiorach innych. I ten rok ciężki. Niskie ceny ziarna, dla czego? Odrętwienie handlu zbożem. Ceny Sochaczewskie 11 t. m. Mięso i masło b. drogie. Jeszcze księgosusz. Owce zdrowe ale b. drogie. Brak konsumentów paszy a producentów gnoju. Potrawów żadnych. Uprawy i obsiewy prześliczne. Emulacya w tém tutejszych rolników zaszczytna. Zawsze brak sprzężaju. Oziminom wybujałym śnieg zagraża. Straszył już i znikł. Uprawki ku wiośnie posunięte. Brak wody gorzelniom, gdy sucho zamarznie. Wnioski o zimie. Gęś Sto Marcińska klętą. Meteorologia p. Kuźniarskiego sprawdziła się u nas. Cóż na to? Pokusy od wieków za tą ciekawością. W dowód allegacye ze staréj „Praktyki gospodarskiéj 1796 r. o miesiącach Październiku, Listopadzie i Grudniu, dla zabawy i porównań nie ku przepowiedni. 93, 4, 5.

Korrespondencye z Drybusa (*p. Wiskitki*) p. B. Hantkego.

I*sza* 18 Marca. Stan powszechny niemal gospodarstw naszych po dzień dzisiejszy. Środki ratowania się, 28, 30 i 1.

II*ga* Jako odpowiedź i rozbiór kwestyj rzuconych, 39, 40, i 41. Statystyczny dowód P. T. z Gostyńskiego, jako zanadto wychwalił okolicę Gostyńską osobliwie włościan, niby takoż już postępowych. Jedno gospodarstwo niepowinno być wyrocznią dla sprawozdającego publicznie, lecz cała okolica itd. (Reszta pod właściwemi tytułami), 49.

III*cia* Mięszana 24 Lipca. O nowém flancowaniu kartofli za pomocą łodyg. Upały temu nie na rękę. Dla złych zeszłorocznych upraw pszenice chybiły. Uprawa ziemi ś. p. Henryka Rothego. Największe złe orać, redlić lub włóczyć mokro. Zła doprawa ugorów poprzecznemi orkami. Na płaszczyzny, przy słabém gnojeniu, przy płytkiéj warstwie rodzajnéj niewolno w szahcownice bezkarnie uprawiać. Niemożliwa przechodzić z uprawy zagonowéj do płaskiéj tak zbóż jak buraków. Rutyna uprawy śp. Rothego, za któréj trafnością praktyka 12*to* letnia. Relacye z teraźniéjszości. Obietnica podania cyfr przybliżonych statystycznych w następnéj korrespondencyi. Życzenie składania w podobnym rodzaju statystyki do 1 Września z cerealiów a do 1 Października z okopowych z całéj Polski, przez Komitety Obywatelskie przeciwko szerzeniu się Księgosuszu. Korzyści ztąd moralne i fi-

nansowe. Stan hygieniczny ludzi zadawalniający. Księgosusz w 10*ciu* wioskach powiatu Łowickiego. Potrzeba i ważność własnego przychowku. Zachęta do dźwigania podupadłych gospodarstw, 63 i 4.

Korrespondencye z *Łowickiego* p. Edmunda Sygietyńskiego z Bogoryi.

1*sza* 20 Czerwca. Księztwo Łowickie. Głodowi i księgosuszowi Administracya Księztwa zapobiega. O jedwabnictwie jako najwłaściwszem małym gospodarstwom. Plan do upowszechnienia onego w Księztwie Łowickiém, 68.

II*ga* Buraki, Kartofle z dn. 30 Listopada Buraków po 100 korcy z morgi 300 pręt. Kartofli po 60—80 z takiejże O fabrykacyi wódki z buraków we Francyi, 97.

Wiadomości gospod. przem. z pod Częstochowy (*Wieluńskiego*) przez Wilhelma S. 12 Sierpnia. Żniwa jęczmienia i oziminy skończone, reszta niewiele zrobi zachodu. Trzy razy tyle żyta co w r. z. Wydatek dobry 2 $^1/_4$ korce z kopy. Susza jarzyny popaliła, ziemniaki dla tego słabe także. Zbiór siana średni. Słoma jak szkło. Czémby okrasić przyszłą sieczkę? Sprzedawać i kupować nawzajem wahają się. O pieniądze trudno, więc mus sprzedaży. Cena żyta. Ryby sną ze suszy. Warta ledwo do kostek. 67.

Korrespondencye z *Rawskiego* p. St. Jabłońskiego z Wałowic.—1*sza* 12 Czerwca. Nasze domowe pogawędki, nasze zdrowe rady najlepsze, najprawdziwsze zasady. Stan zasiewów. Na bydło księgosusz. Wybijają ono skutkiem ubezpieczenia. Gdy to dzieje się porywczo, bez starań ocalenia czego się da, uprzedza się tylko sam księgosusz, nieosiąga skutku. Poprzednie rozdzielanie większych gromad konieczne i tylko istotnie chorobie uległe wybijać, 49.

II*ga* z dn. 26 Sierpnia. O sprzęcie tegorocznym z Rawskiego. Nie ma się z czem chwalić. Susza dokuczyła. Żyta lepsze jak w r. z. Więcéj go i dobrze pleni. Pszenicy daleko mniej. Jęczmiony i grochy zupełnie chybiły, z koniczyn ledwo pierwszy pokos, o drugim nie ma co mówić. Kartofle jedne rokują jakąś nadzieję. Ceny zbóż. Owce dobrze wyglądają. Jeszcze księgosusz. Zaprowadzenie ochronnego systemu wydało nadspodziewanie dobre rezultata. Przyobiecanie dokładnego sprawozdania po ustaniu zarazy. $^3/_4$ części bydła zagrożonego chorobą uratowano, 71.

Korrespondencya z *Łęczyckiego* 18 Października przez S. K. Odpowiedź P. Stępowskiemu do № 79*o* Oziminy kóp mało. omłot dobry. Jęczmiony i owsy bardzo średnie. Słomy mało. Kartofli 12 do 15 ziarn. Siewy przepyszne. Ceny zbóż. Biwicu próba się nieudała. Tak samo z guanem, 87.

Korrespondencye z *Gostyńskiego* p. Towiańskiego, z Sannik —Isza 5go maja. Gostyńskie mało publiczności się udziela. a ma z czém. Włościanie nawet przemysłowi. Oziminy nadzwyczaj piękne. Znaczy się na rok dobry. Pszenicę teraz guanować. Guano i makuchy pod buraki w r. z. nieopłaciły się. Zasiewy wiosenne i sadzenie buraków w pełnym rozwoju. Buraki na płask sadzone lepsze. O pielnikach do buraków. Prośba o udzielenie opisu i rysunku Hubego pielnika. Korrespondent ma głos i wpływ na nasze rólnictwo. Ceny zbóż, 39.

IIga z 20go Czerwca. Kilka słów o wiośnie i pogodzie. Stan zadawalniający ozimin i jarzyn. Buraki mierne. Doświadczenia z uprawą płaską i redlinową za ostatnią przemawiają. Wzmianka o gospodarstwie fabryczném w Sannikach. Stan inwentarzy. Ceny zbóż. Żywienie ludzi ryżem w miejsce kaszy. Kilka zapytań osobistych: 1, o uprawie kukurudzy. 2, Czyby niemożna sadzić buraków na zimę. 3, Jak zamienić pola na łąki, i jakiemi poobsiewać trawami, 51.

IIIcia 25go Sierpnia. Wzmianka o kilku ważnych agitujących się obecnie kwestyach. Stan urodzajów i sprzętów w Gostyńskiém od strony Wisły i granic Sochaczewskiego i Łowickiego Powiatu. Ceny zbóż nieustalone. Spodziewane na r. przyszły wyższe. Cofnięcie się w gospodarstwie z powodu księgosuszu. Jak gospodarować bez wołów roboczych, bez krów i gnoju? Za pieniądze bydła niekupić. O koniach. Konsumcya mięsa końskiego w Niemczech. Doświadczenia na większą skalę w Sannikach; 1. z *guanem*, użytém z wielkim skutkiem na pszenicę niewzeszłą przed zimą. 2. o *orce* pod żyto na 9 do 10 cali głęboko z wydobyciem spodu, bardzo pomyślnie wypadłéj; 3, siew pszenicy bez gnoju, *na popiele mydlarskim* niefortunny. 4. Buraki na nawozie *świeżym* sadzone choć czerwcowe wyprzedziły najwcześniejsze w 2 letnim. 5. O próbie *mezenthińskiego żyta* z pod Lipska drogo przedawanego, wyrodzonego w mietlicę. 6. *O Sorgo* wzeszłém ale jeszcze niesprzątnioném. 7. *O Łubinie* niebieskim z próby do Mittheilungów dodanéj zasianym. Lepszy od żółtego. Do czego służy téj rośliny ziarno? Kilka słów o p. Lipskim i jego pługach. Zrazu dobre teraz wcale złe. Kantor Komissowo-expedycyjny w Łowiczu. Jego użyteczność i dobry wpływ. Powitanie z radością autora wiadomości handlowych. Potrzeba rozszerzenia stosunków jego, 70, 3, 4.

Korrespondencya z *Konińskiego* p. Bazylego R... z listopada. Zaraza na bydło prawie przytłumiona. Gdy się nowe będzie nabywać, to już lepiéj poprawne zaprowadzać. Brak i drogość wołów. W Wysokiem pod Kołem najznakomitsza obora w Konińskiém. Ceny zboża, okowity. O perpetuum mobile p. Pilniakowskiego z m. Władysławowa. Godzi się przekonać, co jest, 100.

(Powiaty: *Warszawski*, *Piotrkowski*, *Włocławski*, *Kaliski*, i *Sieradzki* wcale nie były przedstawiane w referatach).

Gubernia Radomska.

Wiadomość o tegorocznym sprzęcie z *pod Olkusza* p. F. Trzetrzewińskiego z Grabowy 27 sierpnia. Brat nieledwie zrodzi brata w Olkuskiem. W r. b. lepsze rezultata. W r. z. gradobicie na domiar wszystkich klęsk. Pogodne zbiory tr. błogosławione. Żyta zadawalniające. w kopy przewyższają z r. plonu o połowę więcéj. Pszenica tylko wczesna dopisała. Jarzyn w połowie mniéj od r. z. przypalone wszystkie z wyjątkiem jęczmionów i grochów. Owsy zupełnie miejscami przepadły. Tatarka nasienia niepowróci. Kartofle główny produkt tych okolic, skutkiem suszy popękniały. W nizinach i mocniejszych gruntach dobre. Zaraza się pojawiła. Zawsze plon o $^1/_3$ lepszy od r. z. Rok zatem bież. ledwo średni od tamtych okolic. Obniżenia cen zbytniego się niespodziewać. Zapasy wszelkie wyczerpane. Inwentarz smutną widzi przed sobą zimę. Przyprawa jest z wywaru, ale potrawy nie ma. Siana połowę mniéj, potrawów nic. O cenach zbóż trudno coś powiedzieć. Handel w ręku przebiegłego Izraela, który daje co sam chce, a potrzeby gospodarzy są ciągłe. Sprzedaże naprzód najwięcéj rujnują rolników. Pożyczka to z najokropniejszą lichwą. Gwałtem potrzeba banków prowincyonalnych. Użycie na ten cel nadkompletnych funduszów Towarzystwa Kredyt, zbawiennym by było środkiem. Lecz nie ma czasu do stracenia, 74.

Wiadomości gospod. z obwodu *Jędrzejowskiego* (Powiatu Kieleckiego) p. F. Urodę 9go Listopada. Oziminy więcéj jak średnio na ziarno kop o $^1/_4$ mniéj jak w r. z. Jęczmiony, grochy owsy, przypaliło. Namłotne przynajmniéj zboże. Kartofli 12te ziarne, i w r. z. niebyło mniéj. Posłużą na paszę. Ceny na zboże, okowitę Frymarki z okowitą w Warszawie przez faktorów. Urząd Konsumcyjny mógłby temu zapobiedz. W finansach gorszy stan od r. z. Monopol na żelazo. Zapobiega temu wydział górnictwa krajowego, 90.

Korrespondencya o śmierci zasług pełnego ks. Jakóba Matalskiego, kanonika i Proboszcza w Tupczętach *Ptu Stopnickiego*, 22.

Sprawozdanie z tegorocznych zbiorów w okręgu *Szydłowieckim Ptu Stopnickiego* p. Rogozińskiego z Glinki, 8 Października. Miléj by milczeć, gdy się nie ma czém przechwalać. Siana nadzwyczaj mało, choć pogodne. Koniczyny średnie. Jarzyny pożółkły ze suszy. Na kwiat żyta susza dobra. Wiele kłosów poschło dla liszek. Plon nieco lepszy i ziarno drobniéjsze pszenicy, jak w r. z. Żyta o $^1/_4$ część kóp mniéj. Grochy liche i robaczywe, tatarki siewu niewrócą. Stodoły w $^1/_4$ części puste. Jak tu inwentarze wyżywić? Ziemniaki obrodziły. Pędraki dużo po wzgórkach napsuły. W nizinach grunta dopisały. Ziemniaków do 160 korcy z morga. Słabość nasza do zbytecznych wyrzekań, ale i do przechwałek. Kartofle po złp. 4 z odstawą do gorzelni płacą. Paść je a oszczędzać owsy drogie. Ruch handlowy drzemie. Ceny zbóż niskie. Potrzeba pieniędzy, co robić? Zasiewy najpomyślniéj załatwione. Lud zdrowy. Szkody w polach zawsze i wszędzie, i trudno temu zapobiedz, 84.

Przegląd Korrespondencyi ze Staszowa (*Pt Sandomierski.*) w Nrze. 97 Korrespond. r. z. i sprostowania przez Andrzeja Probst, 5.

Sprawiedliwa odpowiedź na Korrespondencyą z pod Rakowa 24 Października 55 r. umieszczoną w Korrespondencie Rolnicz. przez p. X. O trójpolowém gospodarstwie. Gospodarstwo wędrujące; więcéj gospodarstw średnich, miernych i złych. Dzierżaw bar. mało a jeśli to żydzi dzierżawcami. Gospodarowania żydowskie. Budowle niestosowne ciężarem, 7.

Wiadomości roln. gospod. z pod Rakowa p. X I*sza* z dnia 1 Czerwca siewy wiosenne wczesne niedobre, późniéjsze lepsze, bo sucha wiosna. Gipsowanie koniczyny w Maju b. piękne. Uważać z niém na czas ciepły inaczéj nie działa. Wczesne sadzenie kartofli najpewniéjsze lekarstwo przeciw zarazie. Do 1go Maja zakończone. Oziminy późne ucierpiały przez suszę, a zimna. Wczesne wcale dobre. Wpływ oziminy. Zagadka. Uprawa kukurudzy galicyjskiéj koński ząb, może wiele dopomódz gospodarstwom gorzelniczym. Okolica używa torfów na podściol. Słoma z kukurudzy temu dopomaga. O różnych projektach teraźniéjszych. Trawy po łąkach

idą tępo ale też nic dla nich dotąd nieczyniemy. O pastwiskach samorodnych, wyżywienia bydłu niedających. Na nich krowy holenderskie. Ceny zbóż poszły w górę. Zarobkowość dla najemnika chcącego pracować. O kolonistach niemieckich z osad uciekających, 47.

IIga 8 Października. Ceny zbóż winny być wysokiemi, bo urodzaje nie zupełnie odpowiednie. Mniejsze w słomie. Namłot lepszy w ogóle mniéjszy jak średni. Jęczmień i owies zupełnie się nieudały. Grochy wcześne mierne, inne złe, prosa liche. Obraz smutny Rakowskiego. Cena mięsa wygórowana. Siewy skończone dobrą pociechą nadal. Kartofli urodzaj dobry, zarazy niebyło prawie. Słów o niéj kilka, 82.

Korrespondencya z *Miechowskiego* w Wrześniu p. A(lojzego) F(ibicha). Korrespondentowi ochotnik nowo przybywający. Szkic regionu sprawozdawczego: Prawy brzeg Nidy. Interesująca okolica przez produkcyę piękněj pszenicy i innych zbóż i przez stosunki handlowe. Zadaniem jéj żywić Podgórze Karpackie. Nigdy niewysyła swych produktów do Królestwa a jeśli żniwa obfite to Wisłą do Gdańska. Powątpiewanie, iż Polska była żywicielką Europy. Motywa. Czechy i Morawy zabiły przemysł gorzelniczy w Galicyi. Lepsze gospodarstwa u sąsiadów. Małe nasze nad tem zastanawianie się. Francyi oględność na przykład. Nasze rolnictwo konserwatywne z żadném zagraniczném porównania niewytrzyma. Kryzys u nas. Stan zbiorów w Miechowskiém korzystniéjszy jak średni. Ceny zbóż i okowity dzisiejsze, na przyszłość spodziewane więcéj jak średnie. O owadzie niszczącym pszenice. Jeszcze o powiecie Miechowskim, nieostatnim pod względem rolnictwa. Jedna fabryka cukru. Jedna hodowla jedwabników. Zamożność a przecie nie ma porównania do zagranicy. Podróżni nasi powinni odznaczające się zagraniczne gospodarstwa dla przykładu opisywać. Szemata do tego i projekta. Nie łatwo poprawić nasze gospodarstwa. Niebrak ludności ale brak chęci do pracy. Niemoralność, nieszanowanie cudzéj własności, potrzebna policya polowa. Spekulacya nasza jedyna na sprzedaż ziarna. O powiększenie nawozów nie dbamy. Niewiara w intratę z inwentarzy użytkowych Wyjaśnienie pożytków z tego źródła. Mało gospodarstw w Miechowskiém płodozmiennych Zachęta do nich. Podniesienia rolnictwa w ościennych krajach jedynie nauką, kapitałami, obyczajami i prawem policyi polowéj dokonano. To i nam za wzór być winno, 81 i 2.

(Powiaty *Radomski* i *Opoczyński* téj guberni nie miały w. r. b. swych sprawozdawców tutaj).

Gubernia Lubelska.

Wiadomości o tegorocznym sprzęcie z okolic *Nad Wieprzańskich Lubelskiego*, p. Biernackiego. ze Siemienia 11 Sierpnia. Sprzęt żyta mniejszy o $^1/_3$ od r. z. niedosiano. Za to lepiéj plonuje i to zrównoważa niedobór. Sprzętu pszenicy ledwo połowa względem r. z. Z kartofli 6 ziarno. Rok bieżący mierny, zapowiada utrzymanie cen wysokich wszystkiego. Ruch handlowy zaczyna się objawiać, 66.

Korrespondencya *z PłuBialskiego* w końcu Sierpnia p. J. K. Spostrzeżenia w podróży dwukrotnéj przez powiat Łowicki, Warszawę, Mińsk, Kałuszyn, Siedlce i Międzyrzec w maju i czerwcu. Zdanie o tych okolicach. O Polesiukach. Pszenicy mało sieją w Podlaskiem. Napotykana licha. Żyta nieledwie wszędzie średnie, wyką polną poprzerastane. Obsiewy jare wyjątkami dobre. Kartofle wszędzie piękne. Owsy liche na jedne skibę siane. Mimo to rok bardzo średnio urodzajny. Z łąk mokrych bagnistych dużo siana i dobrze zebrane. Łąki zaniedbane. Żniwo rozpoczęte od połowy Lipca. Oziminy zebrane jarzyny zaczęte. Żniwiarze rozstawieni na morgi 400to prętowe. Omłoty dobre. Ceny produktów zależne od dowozu Bugiem z dalszych prowincyj do Brześcia Litewskiego, który portem tamtejszych okolic. Sprzedają zboże w nim na wagę. Ceny różnych gatunków niskie naprzeciw Warszawskich. Otwarcie Baltyku i Morza Czarnego zmniejszy handel. —W powiecie Radzyńskim i Lubelskim zadowoleni ziemianie ze żniwa i plonów. Ugory dobrze doprawione, rokują lepsze zbiory na r. p. Warunek do tego najważniejszy wczesny siew. Stan zdrowia ludności wiejskiéj pomyślny. O księgosuszu mało słychać. Bydło obtaniało, 83.

Wiadomości gospod. handl. z okręgu Garwolińskiego Ptu Łukowskiego 10 Października p. A. S. Żyta $^1/_4$ mniéj w kopach a w plonie w dwójnasób więcéj jak w r. z. Pszenica miotłata, ziarno piękne, i ważne. Owies nieudał się, jęczmień lichy, grochy w nizinach dobre, po szczerkach spalone; gryki i prosa przepadły. Kartofle piękne: wcześnie kopane psują się. Stagnacya w handlu. Cena żyta niżéj Rs. 3. Konsekwencya tego. Najemnik syt kartoflem nierad wychodzi. Gotówka coraz droższa, potrzeby z ich cenami pozostały. Żelazo w dwójnasób zdrożało. O potrzebie założenia Banków prowincyonalnych z funduszów Ziemstwa Kredytowego. Życzenia najgorętsze nigdy nieurzeczywistnione, 83.

Wiadomości rólnicz. stat. z Powiatu *Zamojskiego* 9 Października p. K. L Żniwo b. pogodne, ułatwione przez żołnierzy. Zbiór żyta dobry. Namłotne. Pszenicy kop mniéj, wydają przeszło po korcu.. Jęczmiona wcesne średnie, późne nasienia niepowróciły. Owsy grochy przepaliło; b. mało snopa ale pionuje. Tatarki i prosa b. nędzne. Siana koniczyny bardzo mało ale dobre. Potrawu nic. Kartofle b. ładne, lecz dużo zbolałych. Ceny zbóż. Otszęsanie się z opieki żydowskiéj. O projektowanych kantorach handlu, w N. 72 Korrespondenta, Obywatela z Płockiego. O liszkach w pszenicy omłóconéj. Jak ich pozbyć, 83.

Listy do Redakcyi Korrespondenta Rólniczego p. A. Z. z Korchowa *w Ordynacyi Zamoyskiéj* 13go Paźdź.—Zagony i płaska órka. Miejscowe zwyczaje, ich filozofija i postęp. Zaborszczyzna Ordynacka. Wpływ włościan na oświeceńszą klasę. Współka. Myśl założenia wielkiéj pasieki, 87.

(Z powiatów *Radzyńskiego, Siedleckiego Hrubieszowskiego* i *Krasnostawskiego* nie nadesłano sprawozdań bieżących.)

Gubernia Płocka.

Wiadomość o żniwie *z Płockiego* w dzień Śgo Jacka (18 Sierpnia) przez Obywatela z okolicy Zakroczymskiéj i części Wyszogrodzkiéj. O zabezpieczeniu bydła od księgosuszu. Wyrzynanie sztuk słabych i zdrowych zarówno ogołoci kraj zupełnie z rogacizny. Rozdzielanie gromad na małe partye nieodzowne. Rzepaku po $1\frac{1}{2}$ do 2ch korcy z morgi po Rs. 8 kop 55.— Płaca robotników niezbyt droga. Żołnierze pomagają sprzątać. Plon żyta $2\frac{1}{2}$ korce ale i $^3/_4$. Pszenica przy dołkach nieosobliwa. Jarzyny wszystkie bardzprzypalone, szczególniéj owsy, których wielu nieo podosiewało. Na wiosnę brak będzie tego nasienia. Kartofle piękne czynią nadzieję. Ceny zbóż., O kupcach szachermacherach. Płocka ćwierć od warszawskiéj o kwartę większa. Z potrzeby poddajem się nałożonemu monopolowi żydowskiemu. Projekt do odebrauia handlu przekupniom przez założenie kantorów kupna i sprzedaży zboża po miastach handlowniéjszych, 72.

Korrespondencya z Płocka p. Wacława Szeligi 1go Grudnia. Parę słów o kronice handlowéj w odpowiedzi na artykuł p.—ab—w N. 85 Korrespondenta Rólnicz.—O ruchu handlu w Płocku. Ceny z miesiąca Listopada. — Cyfry o urodzajach w Guberni Płockiéj, 100, 1.

Korrespondencye *z Lipnowskiego* p. Feliksa Niemojewskiego z Rokitnicy.. z dnia 4go Lutego. Poprzedziwszy o pobieraniu miarek przez młynarzy, zakończa o kożuchach najstosowniejszego kroju, lepiéj oddziaływających na zdrowie naszych włościan, 20.

Wiadomości róln handl. *z Lipnowskiego* p. W. Barthel de Weidenthala. 1sza 20 Czerwca. —Piękny urodzaj żyta. Pszenica różnorodniéjsza. Deszcze od 1go Maja przechodzące na jarzyny dobre. Rzepak zimowy lichy. Koniczyny: Szwedzka oczekiwania zawiodła. Żółta, lupulina przepadła. Najpraktyczniejsza czerwona z trawą S. Tymoteusza. Stan zdrowia inwentarzy dobry. Za Wisłą Księgosusz. W ogrodach powymarzało w zimie $185^4/_5$ i poschło. Zaraza na gąsienice. Wełny mniéj, ceny dobre, owiec b. mało. Ceny zboża bardzo wysokie, nieprzystępne ludowi, 53.

IIgo 9go Września. Deszcze 3 tygodniowe od 15go Sierpnia opóźniły żniwo i napsuły pszenicy i grochu. W ogóle w Lipnowskiém piękne urodzaje z wyłączeniem pszenicy. Żyto, owies groch i jęczmień nic do życzenia niepozostawiają. Grochy od lat 10ciu niebyły tak plenne i piękne. Kartofle do połowy Sierpnia niezagrożone wyrosły należycie; plon może być dobry, ale stan chorobliwy zagraża trwałości. Wydatne będą na okowitę. Koniczyny mało z 1go cięcia 2go niewarto zbierać. Siana $^3/_4$ zwyczajnych zbiorów. Nadzieja na potraw. Normalny urodzaj w cyfrach podany. O cenach nic stałego, ale nie mogą być niskie, jeśli nieprędzéj to na przyszłą wiosnę, osobliwie owsa. Okowity znaczne zapasy. Konie i rogacizna zupełnie zdrowe. —Między owcami ospa. Umowy o wełnę przyszłoletnią po cenach wyższych. Siewy ozime rozpoczęte. Rzepaki powschodziły. Koniczyna na wiosnę r. b. posiana znajduje się coraz więcéj, 74.

IIIcia Ogólny pogląd na urodzaje tegoroczne w naszym kraju 1go Grudnia. 16cie okolic zestawionych pokazały kartofle i żyta powszechnie dobre. Na pszenicę nieurodzaj. Jarzyn najsmutniejsze rezultata. Mało siana i koniczyn, potraw nic. Ceny muszą się podnieść na wiosnę znacznie. Dziś już wyższe. Zapasy wyczerpane dawniéjsze. Szkoda, że nienadesłano ze wszystkich okolic kraju sprawozdań, 99.

Z Gubernii Płockiéj niedostaje statystyk z Powiatów *Mławskiego*, *Prasnyskiego*, *Pułtuskiego* i *Ostrołęckiego*.)

Gubernia Augustowska.

GOSPODARSTWO W OGÓLNOŚCI.

ROLNICTWO.

Systemata polowe.

Uprawa roli w ogóle.

Uprawa płodów szczegółowa.

Nowe rośliny.

Narzędzia i mechanika gospod.

Mierzwa stajenna

Nawozy sztuczne.

Amelioracye.

Chemia rolnicza.

Meteorologia.

Łąki.

Ogrodnictwo.

Jedwabnictwo.

Pszczolnictwo.

Rybactwo.

Leśnictwo.